

Valtiovarainministeriölle

Lausuntopyyntönnä 16.12.2016

VM139:00/2016

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VENEVEROLAIKSI JA LAIKSI VESIKULKUNEUVOREKISTERISTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitussa asiassa. Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi veneverolaki, jolla otettaisiin käyttöön uusi valtiolle tuloutettava vero, joka kohdistuisi veneisiin ja muihin vesikulkuneuvoihin kuten vesiskoottereihin. Lisäksi vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain säännöksiä tarkennettaisiin, koska rekisteritietoja käytettäisiin myös verotustarkoituksiin.

Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esitysluonnoksessa ei ole lainkaan Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys -osiota, vaikka luonnoksessa esitetään säädettäväksi uusi valtion vero.

Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta tulee säätää lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Valtion veroa koskevasta laista tulee yksiselitteisesti ilmetä verovelvollisuuden piiri. Lisäksi lain säännösten tulee olla niin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua harkintaa. (ks. Lainlaatijan opas, jakso 11)

Vero koskisi esitysluonnoksen 1. lakiehdotuksen 1 §:n mukaan Suomessa tapahtuvaa vesikulkuneuvojen käyttöä. Vesikulkuneuvon omistajan tai haltijan on 3 §:n mukaan tehtävä veroilmoitus Suomessa vesiliikenteessä käytettävästä veronalaisesta vesikulkuneuvosta, jos sitä ei ole rekisteröity vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain mukaisesti. Hieman epäselväksi vaikuttaa jäävän myös perustuslain 81 §:n 1 momentti huomioiden, miten Suomen vesiliikenteessä vierailevat vesikulkuneuvot (purjevene Virosta tai Helsingissä vieraileva risteilyalus) huomioidaan verotuksessa. Tulisiko näistä tehdä veroilmoitus, koska vero koskee Suomessa tapahtuvaa vesikulkuneuvojen käyttöä ja ilmoitus on tehtävä Suomen vesiliikenteessä käytettävästä veronalaisesta vesikulkuneuvosta? Oikeusministeriö toteaa, että esitysluonnoksesta ei ilmene perustuslain 81 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla yksiselitteisesti verovelvollisuuden piiri.

Luonnoksen 1. lakiehdotuksen 15 §:ssä viitattaisiin muun muassa avustavien tehtävien osalta ajoneuvoverolain 56 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan veronkantoviranomainen voi tehdä sopimuksen veronkanton liittävän avustavan puhelinpalvelun siirtämisestä muun kuin viranomaisen hoitettavaksi. Perustuslain 124 §:n arviointi avustavien tehtävien osalta on kuitattu esitysluonnoksessa ainoastaan viittaamalla ajoneuvoverolain 56 §:n 3 momenttiin.

Hallituksen esitysten laatimisohteiden (nk. HELO-ohjeet) mukaan Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys -osio otetaan esitykseen, jos lakiehdotus sisältää säännöksiä, joiden perustuslainmukaisuutta on tarpeen erikseen arvioida. Tällöin jakso laaditaan, vaikka perustuslakikysymyksistä olisi esitetty arvioita muualla esityksessä. Jaksossa tulee tehdä kokoavasti selkoa perustuslain kannalta merkityksellisistä säännöksistä samoin kuin siitä, millä perusteilla niiden katsotaan olevan perustuslain kanssa sopusoinnussa. Perustuslakivaliokunnan käytäntö tulee ottaa lakia valmisteltaessa asianmukaisesti huomioon. (HELO-ohjeet s. 23–24)

Esitysluonnokseen tulee lisätä sen jatkovalmistelussa Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys -osio.

Liikenteen turvallisuusviraston määräystenantovalta

Esitysluonnoksen 1. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä verotusta varten ilmoitettavista tiedoista, tietojenantotavasta ja muusta veroilmoittamisen menettelystä. Lisäksi 4 §:n 5 momentissa säädettäisiin, että Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä muutosilmoitusten tiedoista, tietojenantotavasta ja muusta ilmoittamisen menettelystä. Esitysluonnoksessa ei ole arvioitu, tulisiko näissä tilanteissa kysymys olla ministeriön asetuksesta vai viranomaisen määräyksestä.

Liikenteen turvallisuusviraston määräystenantovaltuuksia on arvioitava perustuslain 80 §:n 2 momentin kannalta. Sen mukaan muu kuin perustuslain 80 §:n 1 momentissa mainittu asetuksenantaja voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee lisäksi olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Asetuksenantovaltuuksiin verrattuna tällaisiin valtuuksiin kohdistuu yleistä tarkkarajaisuutta koskeva pidemmälle menevä vaatimus, jonka mukaan valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa (ks. esim. PeVL 10/2016 vp ja 34/2012 vp).

Erityinen syy voi olla käsillä esimerkiksi silloin, kun kyseessä on tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon liittyy ainoastaan vähäistä harkintavallan käyttöä. Erityisen syyn vaatimus edellyttää myös, että on painavia perusteita osoittaa oikeussääntöjen antamisen valtaa ministeriön sijasta muulle viranomaiselle. Lisäksi viranomaiselle lailla säädettävän valtuuden tulee olla soveltamisalaltaan rajattu. (ks. Lainkirjoittajan opas, jaks. 13.8.3).

Oikeusministeriö toteaa, että jatkovalmistelussa olisi tarkasteltava, miltä osin määräykset voivat olla viranomaisen antamia määräyksiä vai pitäisikö osa niistä olla ministeriön asetuksessa. Esitysluonnoksessa jää myös epäselväksi, mistä kaikesta Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi määräyksiä. Erityisesti maininta ”muusta veroilmoittamisen menettelystä” ei vaikuta soveltamisalaltaan rajatulta.

Verokausi ja verotunnus

Luonnoksen 10 §:n mukaan verovelvollisuus päättyy sen verokauden päättyessä, jonka aikana vesikulkuneuvo on ilmoitettu anastetuksi, edellyttäen, että tätä koskeva rekisterimerkintä on voimassa verokauden viimeisenä päivänä. Näin ollen mikäli vene varastetaan verokauden viimeisenä päivänä, mutta rekisterimerkintä tästä tulee voimaan vasta seuraavan verokauden ensimmäisenä päivänä, varastetun veneen omistaja on velvollinen maksamaan 100–300 euron veneveron seuraavalta 12 kuukauden verokaudelta. Venevero kannettaisiin koko verokaudelta riippumatta siitä, onko vesikulkuneuvo käytössä tai käytettävissä koko verokautta (8 §:n 2 momentti). Lisäksi yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”omistajan ja haltijan vaihtuessa aikaisemman omistajan tai haltijan verovelvollisuus jatkuisi verokauden loppuun. Tällöin jäisi uuden ja vanhan omistajan välisen yksityisoikeudellisen sopimuksen varaan se, maksaako uusi omistaja hyvitystä edelliselle omistajalle verokauden loppuosasta. Uuden omistajan verovelvollisuus alkaisi kuitenkin vasta kun edellisen verovelvollisen 12 kuukauden verokausi on kulunut loppuun. Jos vene varastetaan, päättyisi verovelvollisuus tässäkin tapauksessa 12 kuukauden pituisen verokauden päättyessä, edellyttäen, että tieto anastuksesta on silloin yhä

merkittynä rekisteriin” (s. 19) Samoin tapahtuisi ilmeisesti myös, jos veneestä varastettaisiin perämoottori eikä vene olisi enää veronalainen ilman moottoria pelkän pituuden vuoksi. Tämä mahdollinen soveltamistilanne lienee syytä tarkistaa ja huomioida asian jatkovalmistelussa.

Esitysluonnoksen veneverolakia koskevassa 1. lakiehdotuksen 5 §:n 3 momentissa säädettäisiin, että ”Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa verorekisteriin merkityille vesikulkuneuvoille verotunnuksen. Verotunnuksen antamiseen ja käyttöön sovelletaan, mitä vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 12–13 §:ssä säädetään rekisteritunnuksesta ja koetunnuksesta.” Säännöksen muotoilu viittaa siihen, että Liikenteen turvallisuusvirasto käyttää harkintavaltaansa, antaako se verotunnuksen vai ei. Yksityiskohteisissa perusteluissa ei ole tuotu esiin, missä tilanteissa Liikenteen turvallisuusvirasto ei antaisi vesikulkuneuvolle verotunnusta. Jatkovalmistelussa olisi syytä selkeyttää sääntelyä tältä osin, ja tarkastella, onko kysymys siitä, että Liikenteen turvallisuusvirasto *voi antaa* tietyissä tilanteissa verotunnuksen vai että se *antaa* tunnuksen tietyissä tilanteissa ilman harkintavaltaa.

Ahvenanmaa

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 36 kohdan nojalla valtionverot ovat valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita. Ehdotettu laki valtioverotuksena kannettavasta veneverosta tulisi siten voimaan myös Ahvenanmaalla.

Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallintolain 18 §:n 21 kohdan mukaan lainsäädäntövaltaa asioissa, jotka koskevat muun muassa veneliikennettä. Tältä osin maakunnan viranomaiset ylläpitävät huvivenerekisteriä.

Ehdotetun veneverolain 3 §:n mukaan veneverotus toteutettaisiin säätämällä kaikille verovelvollisille ilmoitusvelvollisuus ennen kuin venekulkuneuvo otetaan käyttöön. Pykäläperustelujen mukaan menettelyn osasyynä on muun muassa se, että Ahvenanmaalla maakunnan huvivenerekisteritiedot eivät kata kaikkia niitä venetyyppejä, jotka on valtakunnassa säädetty rekisteröitäviksi. Ilmoitusvelvollisuudesta vapautetut olisivat kuitenkin niiden verovelvollisten venekulkuneuvot, jotka on rekisteröity valtakunnan venekulkuneuvorekisteriin.

Veneverolailla ei siis ehdoteta ahvenanmaalaiselle verovelvolliselle säädettäväksi esim. erillistä velvoitetta rekisteröidä veneverotuksen piiriin kuuluvaa venettä maakunnan tai valtakunnan venerekisteriin eikä maakunnan viranomaisille säädettäisi velvollisuutta ilmoittaa verottajalle maakunnan huvivenerekisteritietoja. Koska ehdotettu sääntely ei siten puuttuisi maakunnan lainsäädäntövaltaan säätää esim. Ahvenanmaalla rekisteröitävistä huviveneistä taikka maakunnan viranomaisten tietojenanto-velvollisuudesta, se ei itsehallintolaissa säädetyn maakunnan ja

valtakunnan välisen lainsäädäntövallanjaon näkökulmasta ole ongelmallinen.

Ehdotettua sääntelyä ei myöskään voida katsoa ongelmalliseksi perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusperiaatteen näkökulmasta, koska ilmoitusvelvollisuus on lähtökohtaisesti säädetty kaikille veneverovelvollisille. Sille seikalle, että Ahvenanmaalla kotoisin olevat veneverovelvolliset joutuisivat ilmoitusvelvollisuuden piiriin suuremmassa määrin kuin mannermaalla asuvat, on oikeusministeriön näkemyksen mukaan kuitenkin olemassa hyväksyttävä peruste. Verovelvollisten tasapuolinen kohtelu valtionverotuksessa edellyttää, että veneverovelvollisia Ahvenanmaalla ei jätetä veneverotuksen ulkopuolelle siitä syystä, että maakunnalla on lainsäädäntövaltaa säätää veneliikenteeseen kuuluvista asioista.

Myös Ahvenanmaan maakunnan hallitusta kuullaan lakiehdotuksesta itsehallintolain 28 §:n 2 momentin mukaisesti. Viimeksi mainitussa lainkohdassa valtioneuvostolle on asetettu kuulemisvelvoite sellaisissa lainvalmisteluasioissa, jotka ovat erityisen tärkeitä Ahvenanmaan maakunnalle.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan ehdotettuun veneverolakiin ei siten liity perustuslaista, itsehallintolain lainsäädäntövallanjaosta taikka lainvalmistelumenettelystä johtuvia epäselvyyksiä.

Rangaistussäännökset

Viittaus rikoslakiin

Ehdotettu veneverolain 16 §:n 1 momentti sisältää viittauksen rikoslakiin. Oikeusministeriö toteaa, että viittaus tulisi muotoilla vakiintuneen lainsäädäntökäytännön mukaan informatiiviseksi viittaukseksi (ks. Lainkirjoittajan opas 12.9.6), esimerkiksi seuraavasti:

Rangaistus veropetoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 29 luvun 1—3 §:ssä.

Kaksoisrangaistavuuden kieltö (ne bis in idem)

Ehdotettu veneverolain 16 §:n 2 momentti, vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 39 §:n 2 momentti ja 40 §:n 3 momentti sisältävät toimenpiteistä luopumista koskevat säännökset, joiden tarkoituksena on varmistaa kaksoisrangaistavuuden kiellon toteutuminen. Tavoitteena on, että hallinnollinen seuraamus eli veneveron lisävero olisi rikosoikeudellisiin seuraamuksiin nähden ensisijainen sanktio.

Ehdotetun 16 §:n 2 momentin mukaan toimenpiteistä luovuttaisiin, jos vesiliikenteessä käytetään vesikulkuneuvoa, joka on "rekisteröimätön, rekisteristä poistettu tai käytöstä poistetuksi ilmoitettu". Ehdotetun vesikul-

kuneuvorekisteristä annetun lain 39 §:n 2 momentin ja 40 §:n 3 momentin mukaan toimenpiteistä puolestaan luovuttaisiin, jos "kyseessä on rekisteröimätön, rekisteristä poistettu tai käytöstä poistetuksi ilmoitettu veneverolain mukaan verotettava vesikulkuneuvo, josta ei ole kannettu veroa veneverolain 2 §:n mukaisesti". Kumpikaan säännöksistä ei tarkalleen täsmää lisäveron edellytyksiä koskevaan veneverolain 9 §:ään, jonka mukaan lisäveroa kannetaan, jos "vesiliikenteessä käytetään rekisteröimätöntä tai käytöstä poistetuksi ilmoitettua vesikulkuneuvoa, josta ei ole kannettu veroa [veneverolain] 6 §:n mukaisesti".

Oikeusministeriö toteaa, että rikosoikeudellisen toimenpiteistä luopumisen edellytyksistä ei tule säätää siten, että edellytykset ovat sekoitettavissa aineellisiin verosäännöksiin tai vaikuttavat niiden tulkintaan. Toimenpiteistä luopuminen tulee sitä vastoin kytkeä viittauksin lisäveroa koskevaan sääntelyyn ("jos - - voidaan määrätä veneverolain (/) 9 §:ssä tarkoitettu lisävero").

Kun tarkoituksena on kaksoisrangaistavuuden kiellon varmistaminen, tulee toimenpiteistä luopuminen lisäksi kytkeä "samaa tekoon". Vastaavasti yksityiskohtaisista perusteluista (s. 24) tulee poistaa viittaus "samaa tilanteeseen". Kaksoisrangaistavuuden kiello ei estä sitä, että verovelvollista rangaistaan esimerkiksi vesiliikenteessä tehdystä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta taikka kuoleman- tai vammantuottamuksesta, jos hän on ollut vastuussa aluksen ohjailusta.

Viittaus viranomaiseen on säännöksen ensimmäisessä virkkeessä tarpeeton, ja viittaus syytteen "ajamiseen" olisi hyvä korvata syytteen "nostamisella".

Säännökset voisivat kuulua esimerkiksi seuraavasti:

(veneverolain 16 §:n 2 momentti) Edellä 1 momentissa tarkoitetusta rikoksesta jätetään ilmoitus tekemättä, esitutkinta toimittamatta, syyte nostamatta ja rangaistus määräämättä, jos samasta teosta voidaan määrätä tämän lain 9 §:ssä tarkoitettu lisävero. Viranomaisen on tällöin ilmoitettava asiasta Liikenteen turvallisuusvirastolle.

(vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 39 § 2 mom.) Vesikulkuneuvorekisteririkkomuksesta jätetään ilmoitus tekemättä, esitutkinta toimittamatta, syyte nostamatta ja rangaistus määräämättä, jos samasta teosta voidaan määrätä veneverolain (/) 9 §:ssä tarkoitettu lisävero. Viranomaisen on tällöin ilmoitettava asiasta Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Oikeusministeriö esittää lisäksi harkittavaksi, että toimenpiteistä luopumista koskeviin säännöksiin lisättäisiin selvyyden vuoksi viittaukset rikoslakiin ja rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin esimerkiksi seuraavasti:

Rikoslaki 29 luvun 13 § (uusi pykälä; Toimenpiteistä luopuminen)

Toimenpiteistä luopumisesta eräissä 1—3 §:ssä tarkoitetuissa rikosasioissa säädetään veneverolain (/) 16 §:n 2 momentissa.

Laki rikesakkorikkomuksista 12 §:n uusi 3 momentti

Toimenpiteistä luopumisesta eräissä vesikulkuneuvorekisteririkkomuksista säädetään vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) 39 §:sn 2 momentissa.

Rikoslain ja rikesakkorikkomuksista annetun lain muuttaminen edellyttää oikeusministeriön myöntämää esittelylupaa.

Käyttökieltorikkomus

Oikeusministeriö toteaa, että käyttökieltorikkomusta koskeva vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 40 § on kumottu lailla 995/2016, joskin säännös sisältyy virheellisesti Finlexin ajantasaversioon. Säännös on yhdistetty 39 §:ssä tarkoitettuun vesikulkuneuvorekisteririkkomukseen (ks. HE 115/2016 vp). Lain 40 §:ään ehdotetut muutokset ovat siten tarpeettomia.

Käännetty todistustaakka

Ehdotetun veneverolain 13 §:n mukaan verovelvollisen tai vesikulkuneuvon käyttäjän on valvontatilanteessa esitettävä näyttö siitä, että vesikulkuneuvo on asianmukaisesti merkitty verorekisteriin.

Viittaus näytön esittämiseen on ongelmallinen perustuslain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen turvaaman syyttömyysolettaman kannalta. Rikosasiassa todistustaakka syylisyydestä on poikkeuksetta syyttäjällä (ks. esim. oikeudenkäymiskaari 17:3.1).

Verovelvolliselle voidaan syyttömyysolettaman estämättä säätää velvollisuus esittää valvontaviranomaiselle selvitystä esimerkiksi veron maksamisesta (ks. esim. kalastuslain 79 §:n 2 momentti). Säännöksellä ei kuitenkaan tule sekoittaa näytön arviointia esimerkiksi veropetosta koskevassa asiassa.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että riittävänä näyttönä rekisteröinnistä voidaan pitää esimerkiksi voimassa olevien tietojen mukaista rekisteriotetta tai kyseisen verokauden verolipun esittämistä. Velvollisuus tämän selvityksen esittämiseen olisi veneen omistajalla tai haltijalla siis joka tapauksessa, eikä sitä olisi sidottu tilanteeseen, jossa tietojärjestelmässä ei ole merkintää veron suorittamisesta ja veron suorittamista ei voida muutoin varmistaa. Lisäksi kun perustetaan yksilölle tämänkaltaisia velvollisuuksia, tulee säännösten olla tarkkoja ja selkeitä. Säännöksellä ilmeisesti tarkoitetaan sitä, että valvontatilanteessa verovelvollisen tai vesikulkuneuvon käyttäjän on esitettävä rekisteriote tai kyseisen verokauden verolippu. Säännös on kaiken kaikkiaan erikoisesti muotoiltu. Lisäksi pykälässä tulisi näytön sijaan puhua esimerkiksi selvityksestä.

Asiakirjajulkisuus

Luonnoksen 2. lakiehdotuksen 23 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, jokaisella on oikeus yksittäisluovutuksena saada tieto rekisteriin talletetuista julkisista tiedoista: mm. vesikulkuneuvon luovutusilmoituksesta ja verotiedoista. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että yksittäisluovutuksena olisi mahdollisuus saada tieto vesikulkuneuvojen verotukseen liittyvistä tiedoista, maksamattomasta tai maksetusta verosta. Onko säännös tarpeellinen ottaen huomioon julkisuuslain ja verotietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain säännökset, kun huomioidaan, että päällekkäistä sääntelyä yleislakien kanssa tulisi välttää?

Lisäksi esitysluonnoksessa jää epäselväksi, mihin perustuu 1. lakiehdotuksen 14 §:n säännös, että veneveroa koskevat tiedot ovat julkisia lukuun ottamatta veronhuojennus- ja lykkäyspäätöksiä niihin liittyvine asiakirjoina. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että nämä asiakirjat voivat sisältää verovelvollisen yksityiselämää, taloudellista tilannetta tai liikesalaisuuksia koskevia tietoja. Pelkkä mahdollisuus siihen, että asiakirjassa on tällaisia tietoja, ei vielä tee siitä salassa pidettävää. Myös julkisuuslain osajulkisuutta koskeva 10 § tulee huomioida.

Säädösteknisiä huomioita

Esitysluonnoksen 1. lakiehdotus sisältää runsaasti viittauksia vesikulkuneuvorekisteristä annettuun lakiin sekä ajoneuvoverolakiin, jotka edelleen viittaavat toisiin lakeihin: erityisesti 1. lakiehdotuksen 15 §, jonka mukaan ”jollei tässä laissa toisin säädetä, sovelletaan veneveron kanton, perintään, ennakkoratkaisuun, veronkorotukseen, jälkiverotukseen, oikaisuun, muutoksenhakuun, avustaviin tehtäviin, tekniseen valvontaan, veronkiertoon, veronhuojennukseen, pienimpään perittävään, maksuunpantavaan ja palautettavaan määrään sekä sähköiseen allekirjoitukseen, mitä ajoneuvoverolain 15, 22 – 25, 45– 47, 48 – 52, 56 §:n 3 momentissa, 57 §:n 2 momentissa, 60 – 62 ja 65 §:ssä säädetään ajoneuvoverosta. Siltä osin kuin

tässä laissa tai 1 momentissa mainituissa ajoneuvoverolain säännöksissä ei toisin säädetä, sovelletaan veneveroon soveltuvin osin, mitä veronkantolaissa (609/2005) tai sen nojalla säädetään, samoin kuin mitä veronlisäyksestä ja viivekorosta annetussa laissa (1556/1995) sekä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.” Ehdotettu sääntelykokonaisuus muodostuu huomattavan vaikeaselkoiseksi sekä soveltamista hankaloittavaksi.

Lausuntokierrokselle lähetetystä luonnoksesta puuttuu rinnakkaisteksti, mikä vaikeuttaa muutosten arviointia. Oikeusministeriö muistuttaa esityksen jatkovalmistelussa lisäämään siihen sisällysluettelon ja rinnakkaisteksti (ks. HELO-ohjeet, s. 10 ja 25).

Luonnoksen 2. lakiehdotuksen 8 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi: ”Lisäksi vesikulkuneuvorekisteriin voidaan ilmoittaa vesikulkuneuvon yhteyshenkilö. Yhteyshenkilöksi voidaan ilmoittaa vain kyseessä olevan vesikulkuneuvon haltija tai omistaja.” Säännöksen ajatuksena lienee, että rekisteriin voidaan ilmoituksen perusteella rekisteröidä yhteyshenkilö. Varsinaisesti rekisteriin ei ilmoiteta mitään (vrt. esimerkiksi 8 §:n 1 momentti, jossa säädetään ilmoituksen tekemisestä rekisteröintiä varten Liikenteen turvallisuusvirastolle), vaan ilmoitus tehdään rekisterinpitäjälle. Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan myös virheellisesti 2 momenttiin.

Esitysluonnoksen 2. lakiehdotuksen 9 §:n perusteluiden momenttinumerot eivät täsmää ehdotetun 9 §:n kanssa. Lisäksi 2. lakiehdotuksen 9 a §:n otsikko kuuluu ”Ilmoitus vesiliikennekäytöstä poistosta tai vesiliikennekäyttöön otosta”. Pykälässä säädettäisiin vesikulkuneuvon väliaikaisesta käytön lopettamisesta vesiliikenteessä. Pykälän otsikko ei täysin täsmää sen sisällön kanssa ja voinee aiheuttaa sekaannusta 10 §:n lopullisen poiston kanssa.

Esitysluonnoksen 2. lakiehdotuksen 9 b §:n 1 momentissa säädettäisiin, että ”vesikulkuneuvon edellinen omistaja tai haltija voi ilmoittaa hallintansa päättymisen rekisteröinnin suorittajalle merkittäväksi rekisteriin.” Rekisteröinnin suorittajalla tarkoitettaneen Liikenteen turvallisuusvirastoa. Virke olisi syytä muotoilla informatiivisemmaksi ja yhdenmukaisesti esimerkiksi ehdotetun 9 a §:n kanssa. Edelleen esitysluonnoksen 2. lakiehdotuksen 9 c §:n otsikko ei vastaa pykälän sisältöä. Pykälässä säädettäisiin hallinnan päättymisestä, kun taas otsikko on Haltijan hallintaluovutus.

Oikeusministeriö toteaa, että mikäli esitysluonnos on riippuvainen muista esityksistä (esim. lausunnolla oleva luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kevyiden moottoriajoneuvojen verosta ja laiksi ajoneuvoverolain 21 §:n ja 57 §:n muuttamisesta), tulisi tämä tuoda esityksessä asianmukaisesti esiin (ks. HELO-ohjeet, s. 18).

Esitysluonnoksen mukaan vero kannetaan joko rekisterissä jo olevien tietojen perusteella tai mikäli vesikulkuneuvoa ei ole rekisteröity, tulee 17 §:n mukaan veroilmoitus vesikulkuneuvoista, jotka on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa, antaa viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 2016. Luonnoksen 6 §:n mukaan verokausi alkaa, kun vesikulkuneuvosta annetaan veroilmoitus tai kun vesikulkuneuvo merkitään verorekisteriin, kuitenkin viimeistään kun vesikulkuneuvoa aletaan käyttää vesiliikenteessä (ks. perustuslain 81 §:n 1 momentti: verovelvollisuuden perusteista säädettävä lailla). Esitysluonnoksessa vaikuttaa jäävän epäselväksi, milloin ensimmäinen verokausi alkaa rekisteriin merkittyjen veneiden osalta.

osastopäällikkö, ylijohtaja

Sami Manninen

erityisasiantuntija

Heini Färkkilä